

Nr 10.

Godkänd av första kammaren den 1 oktober 1919.
Godkänd av andra kammaren den 2 oktober 1919.

*Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av dels Kungl.
Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad ut-
bildningstid för vissa värnpliktiga av 1919 års klass m. m.,
dels ock i ämnet väckta motioner.*

(Tredje särskilda utskottets utlåtande nr 8.)

Till Konungen.

Uti en den 2 augusti 1919 till riksdagen avlåten proposition, nr 9, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

om ändrad utbildningstid för vissa värnpliktiga av 1919 års klass m. m.

Häriigenom förordnas som följer:

§ 1.

Utan hinder av vad i § 27 värnpliktslagen stadgas rörande värnpliktigs utbildningstid må Konungen förordna,

dels att första tjänstgöringen för vapenföra värnpliktiga av 1919 års klass, med undantag av dem, som nämnas under B eller C i § 27 mom. 1, skall

vid fotfolket utgöra etthundratjugu dagar och taga sin början under första eller andra året,
vid trängen i egentlig trängttjänst och i sjukbärartjänst utgöra etthundratjugu dagar,
vid trängen i egentlig sjukvårdstjänst utgöra etthundrafemtio dagar och taga sin början under andra året, samt
vid intendenturtrupperna utgöra etthundraåttio dagar;
dels ock att tjänstgöringstiden för icke vapenföra värnpliktiga av 1919 års klass, med undantag av dem, som nämnas under B eller C i § 27 mom. 2, skall utgöra sammanlagt tvåhundra tio dagar.

§ 2.

Uti § 26 mom. 2 och 3 värnpliktslagen föreskriven uttagning för utbildning till underbefäl eller fackmän skall icke äga rum bland värnpliktiga, tillhörande 1919 års klass.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Riksdagen, som i sammanhang med den kungl. propositionen förehåft till behandling åtskilliga i ämnet väckta motioner, får anföra följande:

Enligt gällande värnpliktslag är första tjänstgöringen för *vapenföra värnpliktiga* — undantagandes studenter och med dem i värnplikts hänseende likställda — bestämd

vid fotfolket till 250 dagar med början under första året,

vid trängen i egentlig trängttjänst och i sjukbärartjänst till 150 dagar med början under första eller andra året,

vid trängen i egentlig sjukvårdstjänst till 180 dagar med början under första året, samt

vid intendenturtrupperna till 210 dagar med början under första eller andra året,

Icke vapenföra värnpliktiga — undantagandes studenter och med dem i värnplikts hänseende likställda — äro enligt gällande värnpliktslag skyldiga att, på sätt Konungen förordnar, under fredstid för sin utbildning tjänstgöra sammanlagt 240 dagar. Denna tjänstgöring fullgöres antingen i en följd med början under första eller andra året eller ock med en första och en andra tjänstgöring under de tre första åren.

Enligt § 26 mom. 2 och 3 värnpliktslagen skola för utbildning till *underbefäl eller fackmän* uttagas: av fotfolket och trängen i egentlig trängtjänst samt intendenturtrupperna tilldelade vapenföra värnpliktiga högst 14 procent och av trängen i sjukbärartjänst och i egentlig sjukvårdstjänst tilldelade vapenföra värnpliktiga högst 10 procent. För ifrågavarande värnpliktiga utgör första tjänstgöringen vid fotfolket 310 dagar samt vid trängen och intendenturtrupperna 275 dagar.

Eders Kungl. Maj:t har nu föreslagit,

1:o) att tiden för första tjänstgöringen för *vapenföra värnpliktiga* av 1919 års klass — studenter och likställda undantagna — avkortas vid fotfolket med 130 dagar eller från 250 dagar till 120 dagar, vid trängen i egentlig trängtjänst och i sjukbärartjänst med 30 dagar eller från 150 dagar till 120 dagar, vid trängen i egentlig sjukvårdstjänst likaledes med 30 dagar eller från 180 dagar till 150 dagar, samt vid intendenturtrupperna ävenledes med 30 dagar eller från 210 dagar till 180 dagar;

2:o) att tjänstgöringstiden för *icke vapenföra värnpliktiga* av 1919 års klass — studenter och likställda undantagna — avkortas med 30 dagar eller från 240 dagar till 210 dagar; samt

3:o) att den uti § 26 mom. 2 och 3 värnpliktslagen föreskrivna uttagningen för utbildning till *underbefäl eller fackmän* icke skall äga rum bland värnpliktiga, tillhörande 1919 års klass.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag avser att, i avvaktan på resultatet av den förestående allmänna revisionen av vårt försvarsväsende, åstadkomma en av förhållandena redan nu påkallad inskränkning av övnings tiden för den stora huvudmassan värnpliktiga av 1919 års klass. Då emellertid den allmänna försvarsrevisionen ännu icke blivit igångsatt, måste man givetvis räkna med, att en liknande åtgärd kan komma att behöva vidtagas jämväl med avseende å värnpliktiga, tillhörande 1920 års klass. Innan man når fram till ett definitivt ordnande av vårt försvarsväsende, har man således att emotse ett provisorium, som sannolikt kommer att beröra minst två årsklasser värnpliktiga. Under sådana förhållanden måste det enligt riksdagens uppfattning ligga synnerlig vikt uppå, att de åtgärder, som under provisoriet vidtagas, bliva så tillfredsställande som omständigheterna det medgiva.

Vid den granskning, som riksdagen ur nu angivna synpunkt underkastat den kungl. propositionen, har riksdagen ansett sig kunna biträda

den däri föreslagna avkortningen av första tjänstgöringen för *vapenföra värnpliktiga* vid fotfolket, trängen och intendenturtrupperna. Däremot har riksdagen icke kunnat undgå att finna, att propositionen företer en brist i så måtto, att behörig hänsyn icke tagits till specialvapnen tilldelade värnpliktiga ävensom till studenter och med dem i värnplikts-hänseende likställda. Detta har självfallet sin grund däruti, att tiden ej medgivit utförande av den särskilda utredning, vilken ansetts erforderlig för att kunna framlägga förslag rörande ändring i omförmälda värnpliktigas tjänstgöringstid. Enligt riksdagens uppfattning tala emellertid synnerligen starka skäl för att jämväl dessa båda kategorier värnpliktiga komma i åtnjutande av en avkortning av den för dem nu föreskrivna utbildningstiden. Det synes därför angeläget, att frågan härom upptages till behandling i så god tid, att förslag i ämnet om möjligt kan hinna föreläggas nästkommande års riksdag. Därest, såsom riksdagen förutsätter, särskilda sakkunniga komma att i och för den allmänna försvarsrevisionen inom den närmaste tiden tillkallas, synes det lämpligt att åt dessa uppdraga att i nu förevarande hänseende verkställa erforderlig utredning och framlägga därpå grundat förslag.

Vidkommande härefter tjänstgöringstidens längd för *icke vapenföra* har riksdagen jämväl funnit sig böra biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag. I likhet med försvarskommissionen och i anslutning till vad föredragande departementschefen uti sitt till statsrådsprotokollet avgivna yttrande i ämnet anført, förutsätter emellertid riksdagen, att, därest genom senare beslut om repetitionsövningarnas inskränkning den sammanlagda utbildningstiden för de fotfolket tilldelade vapenföra värnpliktiga kommer att understiga 210 dagar, motsvarande avkortning av tjänstgöringstiden bör äga rum såväl för de icke vapenföra som för trängen och intendenturtrupperna tilldelade värnpliktiga. Då av handlingarna i ärendet framgår, att en del icke vapenföra av 1919 års klass redan befinna sig i tjänstgöring, bör uppmärksamhet ägnas däråt, att dessa, så vitt möjligt är, icke komma att fullgöra längre tjänstgöring än som kan bli för de icke vapenföra av denna årsklass bestämd.

Vad slutligen angår frågan om inställande av den i § 26 mom. 2 och 3 värnpliktslagen föreskrivna uttagningen för utbildning till *underbefäl eller fackmän*, har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts härutinnan framställda förslag.

Genom vad riksdagen nu anført, vilket självfallet icke får anses vara i något avseende prejudicerande för den kommande försvarsrevisionen, torde de inom riksdagen väckta motionerna i ämnet få anses besvarade.

På grund av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts i propositionen nr 9 framställda förslag av riksdagen bifallits.

Stockholm den 2 oktober 1919.

Med undersåtlig vördnad.
